

Les conseqüències del capitalisme globalitzat són dramàtiques per a

L'escriptora, filòsofa i politòloga Susan George (Ohio, 1935), és coneguda per la seva crítica oberta a la globalització neoliberal i pel seu activisme en la lluita contra la desigualtat social. És presidenta honorífica d'ATTAC-França i presidenta del comitè de planificació del Transnational Institute.

Amb motiu de la conferència organitzada per la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració, dintre del cicle "Altres veus, altres realitats", Susan George exposà la seva visió sobre la crisi financera, social i ecològica en què estem immersos.

Durant molts anys, vostè, i l'organització Attac de la qual forma part, han defensat la imposició d'una taxa sobre les transaccions monetàries per crear un fons d'ajuda al desenvolupament. Continua secundant aquesta proposta?

Fa 10 anys, començarem a impulsar l'aplicació de la taxa Tobin a nivell internacional. I tinguérem algun èxit. El president Jacques Chirac nomenà una comissió per estudiar la proposta, tot i que arribat el moment de materialitzar la taxa, Chirac s'acovardí i diluí el tema en un cànon sobre els bitllets d'avió, que acceptaren una quinzena de països. A pesar que no fou una gran victòria, sí que quedà demostrat que l'aplicació de la taxa és una cosa realitzable.

Avui en dia, seguim donant suport a aquesta iniciativa, que denominem "taxa per a les transaccions financeres". S'han fet estudis tècnics que proven que per implementar-la bastaria que els governadors dels bancs centrals acceptessin 4 o 5 línies de codi al seu *software* i la taxa es recolliria automàticament.

Vertaderament no hi ha problemes tècnics, es tracta d'un problema polític. La idea d'una taxa internacional desperta una gran reticència entre els poders econòmics, perquè obriria la porta a aquesta proposta i també a altres.

"El neoliberalisme és un sistema que crea desigualtats enormes, que en privilegia uns quants i són molts els perjudicats. És la font de tants i tants problemes en els països del Sud".

Gabriel Lacomba

També és una ferma defensora de l'anul·lació del deute dels països empobrits per tal que puguin invertir aquests fons en els serveis que millorin la vida dels seus ciutadans. Posaria condicions a canvi?

Sí, sóc partidària de fixar condicions. ¿Coneixen l'informe de dos economistes de la Universitat de Massachusetts, James Boyce i Léonce Ndikumana, en què proven que els dirigents de l'Àfrica subsahariana i les elits d'aquests països agafaren 341 mil milions de dòlars, des del 1970 fins al 2004, que anaren a parar als paradisos fiscals del Nord i no a la millora de la vida dels seus països? I que aquests fons provenien de préstecs d'institucions financeres internacionals, com el Banc Mundial, a aquests governs?, i que també procedien de fons dels nostres països occidentals a través de la cooperació?

Els habitants d'aquests països de l'Àfrica subsahariana no han rebut cap benefici, de tipus social o econòmic, per aquells préstecs i, a més, han de treballar per reemborsar els deutes dels seus governants corruptes. És quelcom que em sembla doblement criminal; per tant, tornant a la qüestió principal, sí, estimo que hem d'anteposar condicions si no volem alimentar els paradisos fiscals del Nord. No confio gens en les elits africanes i, a més, els africans tampoc no hi confien.

Canvi climàtic seran més als països del Sud

Quines condicions imposaria?

Penso en dos ordres. En primer lloc, si un país vol que el seu deute sigui anul·lat ha d'acceptar celebrar unes eleccions honestes, vigilades per observadors independents, com tantes vegades s'ha fet. A més, convocaria eleccions en les esferes geogràfica i sectorial per designar els representants d'un consell format per dones, pagesos, empresaris, membres de sindicats, mestres, etc., que decidissin juntament amb el govern què fer amb els fons que estalviarien si s'anul·lés el deute extern del seu país. Sens dubte faria falta una vigilància externa dels fons per gent tècnicament capaç, però sense cap interès polític.

La segona condició està relacionada amb la protecció mediambiental. Exigiria que es realitzessin esforços, dintre de les possibilitats de cada país, en favor del planeta: en matèria de reforestació, de conservació de sòls, de protecció de les espècies, de gestió de l'aigua, d'utilització d'energies naturals, etc.

Creu que les mesures envers la crisi financera internacional inclouran disposicions per disminuir la pobresa o per pal·liar el canvi climàtic?

Crec que es pot posar fi al problema de la pobresa i la desigualtat, amb algunes mesures que jo considero simples, tot i que políticament molt difícils d'obtenir.

No hi ha cap excusa perquè avui, en el segle XXI, no eradicuem la pobresa. I n'acabem d'obtenir una prova afegida: en l'espai de vuit dies s'han trobat dos bilions de dòlars per als bancs. Com si res, d'un dia per l'altre. Però per trobar cinquanta mil milions de dòlars per als Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, això no és possible. Tothom pot veure que els diners no són el problema; que si volem posar fi a la pobresa, ho podem fer.

Però la qüestió del canvi climàtic, això sí que és un assumpte dramàtic en el qual, a més, no hi ha cap possibilitat de fer marxa enrere. En el clima intervenen mecanismes físics, químics i biològics molt complexos que tot just arribem a comprendre. Si ara tenim un major coneixement sobre el canvi climàtic i les seves causes i efectes, és gràcies als excel·lents informes del Panel Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (IPCC). Per bé que aquesta organització de les Nacions Unides hagi de ser sovint molt conservadora en la difusió de les seves conclusions, ja que els governs els pressionen perquè maquillin els resultats.

Al marge de la seva obra més coneguda, *El informe Lugano* (2001), Susan George ha escrit els últims anys: *Otro mundo es posible sí...* (2004), *Nosotros, los pueblos de Europa* (2006) i *El pensamiento secuestrado* (2007).

Entre les dramàtiques conseqüències del canvi climàtic vull referir-me particularment als refugiats climàtics. O fem alguna cosa per contrarestar el canvi climàtic, ja que les nostres polítiques en són les responsables (tot i que en bona mesura les dels Estats Units i la Xina), o milions de persones no tindran cap lloc on anar. La producció agrícola a Àfrica disminuirà en un 50%, què passarà amb tota aquesta gent? Qui resistirà? I els efectes del canvi climàtic augmentaran la força i la intensitat dels desastres naturals...

Si no volem que això succeeixi s'ha d'actuar urgentment i amb gran seriositat: governs, empreses i ciutadans han de posar-se a treballar junts en favor del medi ambient.

No és, precisament, aquesta situació de crisi econòmica un revulsiu per aturar el deteriorament mediambiental?

La crisi financera em sembla un perill, perquè hi estem massa concentrats i no veiem el que passa al nostre voltant. Però, d'altra banda, també pot ser una oportunitat; encara que és necessari que siguem molts per dir-ho.

Crec que molta gent és conscient que el canvi climàtic és una vertadera amenaça. Les persones que treballen en els països del Sud ho saben bé: anem cap a un món on les regions seques seran més seques, i hi haurà més ciclons i tempestes. Així que si volem limitar els efectes de l'escalfament global, hem d'obligar els governs a actuar, i també hauríem d'obligar els bancs a donar alguna cosa a canvi.

Per exemple, penso que a partir d'ara, haurien d'invertir amb un esperit molt més públic, en empreses d'energia alternativa, en companyies que produeixen materials lleugers per a vehicles, en les que treballen per a la climatització d'edificis per mitjans naturals...

L'estil de vida occidental i la nostra actitud consumista i individualista, no fan més que accelerar la degradació del planeta. Però canviar els nostres hàbits tampoc no serà suficient per afrontar la crisi mediambiental. Què ens suggereix?

Sens dubte, els nostres actes individuals són importants per mitigar els efectes del canvi climàtic, però no ens hem d'il·lusionar en el fet que la solució se situï a aquesta escala. Allò primordial és que tinguem consciència del problema i actuem per obligar els nostres polítics a combatre l'actual model energètic.

Veig moltes persones jubilades i altres més joves que dediquen els seus esforços a diferents causes, sia des d'associacions de desenvolupament Nord-Sud, ecologistes, de protecció de les dones, etc. També he vist establir aliances entre organitzacions per formar un bloc que amb una sola veu ha dit al seu govern el que s'ha de fer. El problema del canvi climàtic ens afecta a tots i penso que és un dels grans temes que criden a la implicació i a la unió dels ciutadans. Si no imposem un canvi substancial en el model neoliberal i seguim augmentant el volum del comerç i el creixement econòmic, no farem res més que accentuar la desigualtat social i multiplicar els danys al medi ambient.